

Рівень вибірковості уваги баскетболістів студентських команд

Помещикова І. П.¹, Кудімова О. В.², Ломан С. В.³¹Харківська державна академія фізичної культури²Харківський національний медичний університет³Полтавський педагогічний університет ім. В. Г. Короленко

Анотація. Одним з основних моментів підготовки спортсменів-баскетболістів (команди) є питання психологічної підготовки. Психологічні особливості змагань, закономірності, причини і динаміка передзмагальних станів визначають високі вимоги до психіки спортсмена. Розподіл уваги дозволяє баскетболістові під час гри, не відволікаючись на сторонні подразники (крики уболівальників, дії арбітра), стежити за суперником і партерами, відслідковувати пересуванням м'яча, розпізнавати обманні дії (фінти). **Мета дослідження** – встановити рівень вибірковості уваги студентів-баскетболістів **Матеріал та методи дослідження.** Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, оцінка вибірковості уваги, методи математичної статистики. Оцінка вибірковості уваги проводилася за методикою Мюнстерберга. Рівень вибірковості визначалися за допомогою шкали оцінок (від низького до дуже високого). У дослідженні приймали участь 18 баскетболістів у віці 17–20 років. 9 юнаків і 9 дівчат, які навчаються у ХДАФК. **Результати.** Встановлено, що дівчата виконали завдання успішніше, ніж юнаки. Так, дівчата виділили у середньому на 3,1 слово більше і отримали на 3,56 бали більше. Однак статистичної достовірності між результатами тестування юнаків і дівчат спеціалізації баскетбол встановлено не було ($p > 0,05$). У групі дівчат баскетболісток рівень розподілу уваги відповідає високому рівню, у юнаків баскетболістів – середньому. Можна відзначити, що серед юнаків-баскетболістів низький рівень вибірковості уваги мали 33,3 % спортсменів, середній – 44,4 %, високий – 22,3 %, дуже високий рівень не був виявлений ні в одного із тих, хто досліджувався. У дівчат-баскетболісток низький рівень вибірковості виявлено не було, середньому рівню відповідало 33,3 % спортсменок, високому – 55,5 %, дуже високому – 11,2 %. **Висновки** Таким чином встановлено, що серед юнаків баскетболістів домінував середній рівень вибірковості уваги, а серед дівчат – високий рівень.

Ключові слова: увага; вибірковість уваги; баскетболісти; рівень; методика Мюнстерберга.

Вступ. Одним з основних моментів підготовки спортсменів-баскетболістів (команди) є питання психологічної підготовки. (Касьян, & Самусь, 2015). Вченими давно доведено, що успішний виступ спортсмена в змаганнях залежить не тільки від високого рівня фізичної, технічної підготовленості, але й від його психологічної готовності (Бикова, 2007, 2011; Золотухин, & Паевский, 2016; Рочняк, 2017; Стрельнікова, Ляхова, & Пашенко, 2013; Суворова, Мороз, & Карабанова, 2008; Червона, 2006;).

Психологічні особливості змагань, закономірності, причини і динаміка передзмагальних станів визначають високі

вимоги до психіки спортсмена. Все те, що було відпрацьовано і накопичено в процесі навчання і тренувань протягом місяців або років може бути втрачене в ході спортивної боротьби (Бадіна, & Паєвський, 2017; Паєвський, & Перевозник, 2016; Паєвський, 2017).

С. К. Голяка у своєму дослідженні виявив зв'язок між результативністю спортивної діяльності з властивостями основних нервових процесів. Автором встановлено, що високому рівню функціональної рухливості та сили нервових процесів відповідає більш результативна спортивна діяльність. Спортсмени з низьким рівнем розвитку цих властивостей характеризуються більш низькою спортивною кваліфікацією. Показано, що існують відмінності і за

окремими властивостями уваги та продуктивністю пам'яті на окремі види запам'ятовування інформації у обстежених спортсменів з різним рівнем спортивної кваліфікації. Отримані автором результати зв'язку рівня функціональної рухливості та сили нервових процесів, вищих психічних функцій з результативністю спортивної діяльності можуть бути науковим підґрунтям для здійснення спортивного відбору і використання їх під час розробки індивідуальних засобів та методів тренування та в змагальній діяльності (Голяка, 2008).

Психодіагностичне дослідження проведене О. Мітовою і О. Пікінер дозволило встановити, що у молодих баскетболістів параметри уваги розвинені гірше, ніж у досвідчених. За результатами тесту «Коректурна проба» та аналізу техніко-тактичних показників змагальної діяльності на основі кореляційно-регресивного аналізу авторами була отримана прогнозна модель, в якій кількість помилок при виконанні тесту ($r=0,88$) та стійкість уваги ($r=0,88$) впливає на кількість втрат під час гри у баскетбол (Мітова, & Пікінер, 2013).

Дані, отримані О. Мітовою і О. Івченко в ході досліджень баскетболістів віком 12-13 років, свідчать про переважно низький рівень розвитку параметрів уваги в баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки. Авторами визначено, що в більшому ступені на зниження параметрів уваги впливає навантаження специфічного характеру, особливо понижуються показники концентрації, переключення, стійкості, збільшується кількість помилок. О. Мітова і О. Івченко згідно з кореляційним аналізом, встановили, що між більшістю показників змагальної діяльності та параметрами уваги в баскетболістів віком 12–13 років виявлено середні та сильні взаємозв'язки при достовірності ($p<0,05$), що підтверджує необхідність введення засобів та методів розвитку уваги в навчально-тренувальний процес на етапі попередньої базової підготовки та обов'язкового здійснення контролю динаміки параметрів

уваги протягом річного циклу (Мітова, & Івченко, 2015а; 2015b).

Оцінка концентрації уваги баскетболісток команди «Інваспорт», проведена В. Заболотною і Н. Чучою, у тесті П'єрона – Рузера показала «високий» рівень середньо командного результату «концентрації уваги. Одночасно з цим авторами в тесті «Концентрація уваги» виявлено «низький» рівень концентрації уваги баскетболісток з вадами слуху (Заболотня, & Чуча, 2017).

В сучасній науковій літературі представлені дослідження, присвячені психофізіологічним та психічним особливостям студентів, що займаються різними видами спорту. О. Г. Черевичко вважає, що знання анатоми-фізіологічних, психофізіологічних, психологічних особливостей студента дозволять більш раціонально визначити його здібність до вирішення спеціальних завдань. В той же час, автор вказує, що даному питанню недостатньо приділяється уваги, а особливо психодіагностиці студентів, вивченню властивостей пам'яті та уваги, як складової когнітивних функцій (Черевичко О.Г., 2016).

Згідно з отриманими даними дослідження Н. І. Чучи можна стверджувати, що рівень концентрації уваги, який досягають за допомогою вольових та фізичних зусиль, може бути підвищений у студенток-баскетболісток завдяки тренуванням та участі у змаганнях з баскетболу (Чуча, 2016).

У своїх дослідженнях ми вже розглядали рівень концентрації уваги баскетболісток 13–14 років у тесті П'єрона – Рузера (Помещикова, Евтушенко, & Назаревич, 2014), стан властивостей уваги баскетболістів студентської команди (Помещикова, Пашенко, & Кудімова, 2016), вплив рівня функцій уваги на ігрові показники баскетболістів 12–13 років. (Помещикова, Коваль, Кадигроб, & Мальцева, 2016), стійкість уваги баскетболісток на етапі спеціалізованої базової підготовки (Помещикова, Кудімова, & Кійко 2017). Розглядаючи властивості уваги гравців у баскетбол за допомогою коректурної проби Бурдона

нами було встановлено низьку стійкість уваги. А кореляційний аналіз впливу показників властивостей уваги на точність кидків м'яча дав змогу встановити, що між точністю штрафних кидків, існує пряма середня кореляція із показником коефіцієнта продуктивності при проведенні проби ($r=0,71$). Між точністю кидків м'яча із середньої відстані виявлена зворотну середню кореляцію із темпом виконання проби ($r=-0,66$) та зворотну низьку кореляцію із стійкістю уваги ($r=-0,63$). Між точністю кидків м'яча із дальньої відстані виявлено зворотну низьку кореляцію із темпом виконання проби ($r=-0,60$) (Демченко, Помещикова, & Харченко, 2017). Все це стало підґрунтям і даного дослідження.

Зв'язок дослідження з науковими чи практичними завданнями, планами, програмами. Дослідження виконано відповідно до плану НДР ХДАФК на 2016-2020 рр. за темою «Психо-сенсорна регуляція рухової діяльності спортсменів ситуативних видів спорт» (номер державної реєстрації теми: 0116U008943).

Мета дослідження: встановити рівень вибірковості уваги студентів-баскетболістів.

Завдання дослідження.

1. На основі аналізу науково-методичної літератури вивчити психологічні властивості уваги баскетболістів.
2. Проаналізувати рівень вибірковості уваги студентів-баскетболістів різної статі.

Матеріал і методи дослідження.

Методи дослідження: аналіз науково-

методичної літератури, оцінка вибірковості уваги, методи математичної статистики. Оцінка вибірковості уваги проводилася за методикою Мюнстерберга (Орехов, Караваева, & Асмолова, 2009). Рівень вибірковості визначалися за допомогою шкали оцінок (від низького до дуже високого).

У дослідженні приймали участь 18 баскетболістів у віці 17-20 років. 9 юнаків і 9 дівчат, які навчаються у ХДАФК.

Результати дослідження та їх обговорення. Вибірковість уваги пов'язана з можливістю успішного налаштування людини, за наявності перешкод, на сприйняття інформації, що відноситься до свідомої мети. Розподіл уваги дозволяє баскетболістові під час гри, не відволікаючись на сторонні подразники (крики уболівальників, дії арбітра), стежити за суперником і партнерами, відслідковувати пересуванням м'яча, розпізнавати обманні дії (фінти).

Результати тестування вибірковості уваги студентів ХДАФК спортивної спеціалізації баскетбол за методикою Мюнстерберга представлені в табл. 1. Встановлено, що дівчата виконали завдання успішніше, ніж юнаки. Так, дівчата виділили у середньому на 3,1 слово більше і отримали на 3,56 бали більше. Однак статистичної достовірності між результатами тестування юнаків і дівчат спеціалізації баскетбол встановлено не було ($p > 0,05$).

У групі дівчат баскетболісток рівень розподілу уваги відповідає високому рівню, у юнаків баскетболістів – середньому.

Таблиця 1

Показники тестування вибірковості уваги студентів-баскетболістів спортивної спеціалізації баскетбол

Стать баскетболістів	юнаки (n=9)	Дівчата (n=9)	t	p
	Показники $\bar{X} \pm m$			
Кількість виділених слів	16,0 ± 1,79	19,11 ± 1,24	1,43	> 0,05
Бал	10,88 ± 1,70	14,44 ± 1,16	1,73	> 0,05

Можна відзначити, що серед юнаків-баскетболістів низький рівень вибірковості уваги мали 33,3 % спортсменів, середній – 44,4 %, високий –

22,3 %, дуже високий рівень не був виявлений ні в одного із тих, хто досліджувався (рис. 1). У дівчат-баскетболісток низький рівень

вибірковості виявлено не було, середньому рівню відповідало 33,3 % спортсменок, високому – 55,5 %, дуже високому – 11,2 % (рис. 2).

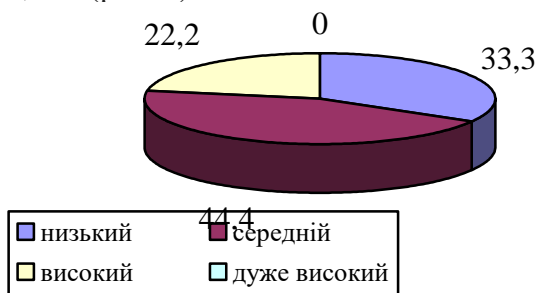

Рис. 1. Розподіл студентів-баскетболістів за рівнем вибіркової уваги (%)

Таким чином встановлено, що серед юнаків баскетболістів домінував середній рівень вибіркової уваги, а серед дівчат – високий рівень (рис. 3).

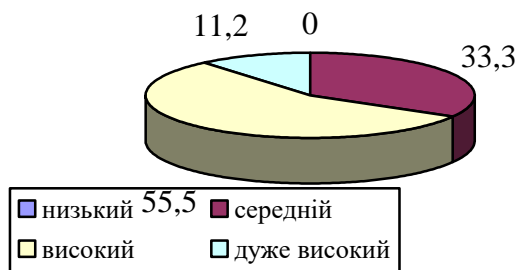

Рис. 2. Розподіл студентів-баскетболісток за рівнем вибіркової уваги (%)

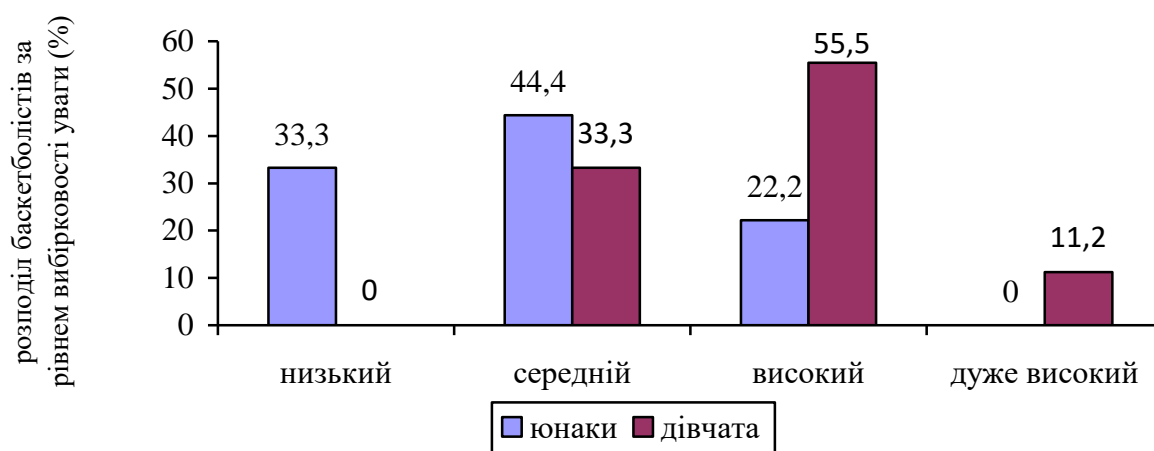

Рис. 3. Порівняння розподілу баскетболістів різної статі за рівнем вибіркової уваги (%)

Висновки.

1. Аналіз літературних джерел показав, що вивченню психологічних особливостей спортсмена на різних етапах підготовки приділено багато уваги. Однак досліджень, спрямованих на встановлення рівня вибіркової уваги баскетболістів студентського віку недостатньо.
2. Розгляд вибіркової уваги студентів спеціалізації баскетбол за методикою Мюнстерберга встановив, що у середньому по групі юнаків вона відповідає середньому рівню, дівчат – високому. Достовірних відмінностей між

показниками юнаків і дівчат проведеної проби встановлено не було ($p > 0,05$).

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення інших властивостей уваги студентів-баскетболістів.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Бадіна, О. В., & Паєвський, В. В. (2017). Зміни показників комунікативних взаємодій кваліфікованих волейболістів протягом змагального періоду. *Спортивні ігри*, 3, 8-11.

Бикова, О. (2007). Формування психологічної готовності до змагань у гандболісток на основі використання акробатичних вправ. *Молода спортивна наука України*. Т. IV, 29-33.

- Быкова, Е. А. (2011). Исследование индивидуально-психологических особенностей гандболисток 15-17 лет. *Физическое воспитание студентов*, 1, 22-24.
- Голяка, С. К. (2008). Стан властивостей основних нервових процесів, функцій пам'яті та уваги у спортсменів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 9, 27-30.
- Демченко, Т. А., Помещикова, І. П., & Харченко, Є. С. (2017). Вплив властивостей уваги на точність кидків м'яча у кошик баскетболістів студентської команди. *Спортивные игры*, 3, 16-20.
- Заболотня, В. В., & Чуча, Н. І. (2017). Рівень показників концентрації уваги баскетболісток з вадами слуху. *Спортивные игры*, 4, 14-18.
- Золотухин, А. А., & Паевский, В. В. (2016). Теоретические и методологические основы психологической подготовки волейболистов. *Спортивные игры*, 2, 7-10.
- Касьян, А., & Самусь, А. (2015). Особливості психологічної підготовки баскетболістів в період змагальної діяльності (теоретичний аспект). *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. (3 (1)), 178-181.
- Мітова, О. О., & Івченко, О. М. (2015а). Контроль параметрів уваги у баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, (5 (49)), 74-77. [dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-5.012](https://doi.org/10.15391/sns.v.2015-5.012)
- Мітова, О., & Івченко, О. (2015b). Контроль впливу навантаження різної спрямованості на показники параметрів уваги у баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки. *Молода спортивна наука України*, Т.1, 139-144.
- Мітова, О., & Пікінер, О. (2013). Психологічні особливості баскетболістів 17–19 років у командах суперліги. *Спортивний вісник Придніпров'я*, (1), 130-134.
- Орехов, Л. И., Караваева, Е. Л., & Асмолова, Л. А. (2009). *Мировые стандарты планирования экспериментов и статистической обработки в педагогике, психологии и физической культуре: Учебное пособие для студентов, аспирантов, докторантов и преподавателей кафедр педагогики, психологии и физической культуры Алматы, КазАСТ*.
- Пасвський, В. & Перевозник, В. (2016). Особливості психологічної підготовки волейболістів у період змагальної та тренувальної діяльності. *Міжнародна науково-практична конференція "Фізична культура, спорт та здоров'я"*, 172-175.
- Пасвський, В. В. (2017). Рівень комунікативних здібностей волейболістів високої кваліфікації команди «Локомотив» м. Харків. *Спортивные игры*, (1), 34-37.
- Помещикова, І. П., Евтушенко, І. М., & Назаревич, А. В. (2014). Рівень концентрації уваги баскетболісток 13–14 років. *Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях*, 157-160.
- Помещикова, І. П., Коваль, М. В., Кадигроб, Я. Г., & Мальцева, Т. М. (2016). Вплив рівня функцій уваги на ігрові показники баскетболістів 12–13 років. *Спортивные игры*, (2), 44-46.
- Помещикова, І. П., Пащенко, Н. О., & Кудімова, О. В. (2016). Стан властивостей уваги баскетболістів студентської команди. *Health, sport, rehabilitation*, 2(4), 51-56.
- Помещикова, І. П., Кудімова, О. В., & Кійко О.О. (2017). Вивчення стійкості уваги баскетболісток на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Спортивні ігри*. 2(10).49-54.
- Рочняк, А. Ю. (2017). Структура та особливості психічних станів баскетболістів. *Загальна психологія, історія психології*, (1413), 217.
- Стрельнікова, Є. Я., Ляхова, Т. П., & Пащенко, Н. О. (2013). Лідерство як стійке соціально-психологічне явище у ігрових видах спорту. *Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях*, 330.

- Суворова, Т., Мороз, М., & Карабанова, Н. (2008). Увага як динамічна характеристика психологічної підготовленості гандбольних воротарів. *Physical education, sports and health culture in modern society*, 3, 337-339.
- Червона, С. Ф. (2006). Факторы, обеспечивающие надежность выполнения штрафных бросков в гандболе. *Физическое воспитание студентов творческих специальностей*, 1, 45-49.
- Черевичко, О. Г. (2016). Функції пам'яті та уваги у студентів навчального відділення плавання НТУУ «КПІ». *Молодий вчений*, 3 (30), 622-625.
- Чуча, Н. І. (2016). Визначення рівня параметрів уваги студенток–баскетболісток. *Міжнародна науково-практична конференція " Фізична культура, спорт та здоров'я"*, 240-243.

Стаття поступила до редакції: 02.12.2019 р.

Опублікована: 7.02.2019 р.

Аннотация. Помещиков И. П., Кудимова О. В., Ломан С. В. *Уровень избирательности внимания баскетболистов студенческих команд.* Одним из основных моментов подготовки спортсменов-баскетболистов (команды) вопрос психологической подготовки. Психологические особенности соревнований, закономерности, причины и динамика соревновательных состояний определяют высокие требования к психике спортсмена. Распределение внимания позволяет баскетболисту во время игры, не отвлекаясь на посторонние раздражители (крики болельщиков, действия арбитра), следить за соперником и партнерами, отслеживать передвижением мяча, распознавать ложные действия (финты). **Цель исследования** – установить уровень избирательности внимания студентов-баскетболистов. **Материал и методы исследования.** Методы исследования: анализ научно-методической литературы, оценка избирательности внимания, методы математической статистики. Оценка избирательности внимания проводилась по методике Мюнстерберга. Уровень избирательности определялись с помощью шкалы оценок (от низкого до очень высокого). В исследовании принимали участие 18 баскетболистов в возрасте 17-20 лет. 9 юношей и 9 девушек, которые учатся в ХГАФК. **Результаты.** Установлено, что девушки выполнили задание успешнее, чем юноши. Так, девушки выделили в среднем на 3,1 слово больше и получили на 3,56 балла больше. Однако статистической достоверности между результатами тестирования юношей и девушек специализации баскетбол установлено не было ($p > 0,05$). В группе девушек баскетболисток уровень распределения внимания соответствует высокому уровню, у юношей баскетболистов - среднему. Можно отметить, что среди юношей-баскетболистов низкий уровень избирательности внимания имели 33,3 % спортсменов, средний – 44,4%, высокий - 22,3 %, очень высокий уровень не был обнаружен ни у одного из тех, кто исследовался. У девушек-баскетболисток низкий уровень избирательности обнаружено не было, среднему уровню соответствовало 33,3 % спортсменок, высокому – 55,5 %, очень высокому – 11,2 %.

Выводы. Таким образом, установлено, что среди юношей баскетболистов доминировал средний уровень избирательности внимания, а среди девушек - высокий уровень.

Ключевые слова: внимание; избирательность внимания; баскетболисты; уровень; методика Мюнстерберга.

Abstract. Pomeshchikova I. P., Kudimova O. V., Loman S. I. *The level of attention selectivity of basketball players of student's teams.* The question of psychological preparation is one of the main points of training of sportsmen-basketball players (team). Psychological features of competitions, regularities, reasons and dynamics of competitive states define high requirements to mentality of the sportsman. Distribution of attention allows the basketball player without being distracted by foreign irritants (shouts of fans, actions of the arbitrator) to watch the rival and partners, to trace movement of a ball, to distinguish false actions (feints) during the game. **The purpose of the research** – is to establish the level of attention selectivity of student's basketball

players. **Material and methods of the research.** Research methods: analysis of scientific-methodical literature, assessment of attention selectivity, methods of mathematical statistics. The assessment of attention selectivity was carried out by Munsterberg's technique. The selectivity level decided on the help of a rating scale (from low till very high). 18 basketball players at the age of 17–20 years participated in the research. 9 boys and 9 girls who study in KhSAPC. **Results.** It is established that girls performed a task more successfully, than boys. So, girls selected on average 3.1 words more and received on 3.56 points more. However, statistical reliability between results of testing of boys and girls of specialization basketball wasn't established ($p > 0.05$). The distribution level of attention corresponds to high level in the group of girls-basketball players, at young men-basketball players – average. It is possible to note that 33.3 % of sportsmen had the low level of attention selectivity, average – 44.4 %, high – 22.3 % among boys-basketball players, very high level wasn't found in one of those who were investigated. The low selectivity level wasn't revealed at girls-basketball players, 33.3% of sportswomen corresponded to the average level, high – 55.5 %, very high – 11.2 %. **Conclusions.** Thus, it is established that the average level of attention selectivity dominated among boys-basketball players, and the high level - among girls.

Keywords: attention; attention selectivity; basketball players; level; Munsterberg's technique.

Reference

- Badina, O. V., & Pajevs'kyj, V. V. (2017). Zminy pokaznykiv komunikatyvnyh vzajemodij kvalifikovanyh volejbolistiv protjagom zmagal'nogo periodu. *Sportivnye igry*, 3, 8-11.
- Bykova, O. (2007). Formuvannja psihologichnoi' gotovnosti do zmagan' u gandbolistok na osnovi vykorystannja akrobatychnykh vprav. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*. T. IV, 29-33.
- Bykowa, E. A. (2011). Iccledowanie indywidual'no-psichologitscheckich ocobennocnej gandbolistok 15-17 let. *Visitscheckoe wocpitanie ctudentow*, 1, 22-24.
- Goljaka, S. K. (2008). Stan vlastyvostej osnovnyh nervovyh procesiv, funkcij pam'jati ta uvagy u sportsmeniv. *Pedagogika, psihologija ta medyko-biologichni problemy fizychnogo vyhovannja i sportu*, 9, 27-30.
- Demchenko, T. A., Pomeshhykova, I. P., & Harchenko, Je. S. (2017). Vplyv vlastyvostej uvagy na tochnist' kydkiv m'jacha u koshyk basketbolistiv students'koi' komandy. *Sportivnye igry*, 3, 16-20.
- Zabolotnja, V. V., & Chucha, N. I. (2017). Riven' pokaznykiv koncentracii' uvagy basketbolistok z vadamy sluhu. *Sportivnye igry*, 4, 14-18.
- Solotuchin, A. A., & Paewckij, W. W. (2016). Teoretitscheckie i metodologitscheckie ocnovy psichologitscheckoj podgotowki volejbolistow. *Sportivnye igry*, 2, 7-10.
- Kas'jan, A., & Samus', A. (2015). Osoblyvosti psihologichnoi' pidgotovky basketbolistiv v period zmagal'noi' dijal'nosti (teoretynnyj aspekt). *Naukovyj chasopys NPU imeni MP Dragomanova. Serija 15: Naukovo-pedagogichni problemy fizychnoi' kul'tury (fizychna kul'tura i sport)*, (3 (1)), 178-181.
- Mitova, O. O., & Ivchenko, O. M. (2015a). Kontrol' parametriv uvagy u basketbolistiv na etapi poperedn'oi' bazovoi' pidgotovky. *Slobozhans'kyj naukovo-sportyvnyj visnyk*, (5 (49)), 74-77. [dx.doi.org/10.15391/snsv.2015-5.012](https://doi.org/10.15391/snsv.2015-5.012)
- Mitova, O., & Ivchenko, O. (2015b). Kontrol' vplyvu navantazhennja riznoi' sprjamovanosti na pokaznyky parametriv uvagy u basketbolistiv na etapi poperedn'oi' bazovoi' pidgotovky. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*. T.1. 139-144.
- Mitova, O., & Pikiner, O. (2013). Psihologichni osoblyvosti basketbolistiv 17–19 rokiv u komandah superligy. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja*, (1), 130-134.
- Orehov, L. I., Karavaeva, E. L., & Asmolova, L. A. (2009). *Mirovye standarty planirovanija jeksperimentov i statisticheskoy obrabotki v pedagogike, psihologii i fizicheskoy kul'ture: Uchebnoe posobie dlja studentov, aspirantov, doktorantov i prepodavatelej kafedr pedagogiki, psihologii i fizicheskoy kul'tury Almaty, KazAST*

- Pajevs'kyj, V. & Perevoznyk, V. (2016). Osoblyvosti psihologichnoi' pidgotovky volejbolistiv u period zmagal'noi' ta trenuval'noi' dijal'nosti. Mizhnarodna naukovo-praktychna konferencija «Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ja», 172-175.
- Pajevs'kyj, V. V. (2017). Riven' komunikatyvnyh zdibnostej volejbolistiv vysokoi' kvalifikacii' komandy «Lokomotyv» m. Harkiv. *Sportivnye igry*, (1), 34-37.
- Pomeshhykova, I. P., Evtushenko, I. M., & Nazarevych, A. V. (2014). Riven' koncentracii' uvagy basketbolistok 13–14 rokov. *Fyzycheskoe vospytanye y sport v vysshyh uchebnyh zavedenyjah*. 157-160.
- Pomeshhykova, I. P., Koval', M. V., Kadygrob, Ja. G., & Mal'ceva, T. M. (2016). Vplyv rivnja funkcij uvagy na igrovi pokaznyky basketbolistiv 12–13 rokov. *Sportivnye igry*, (2), 44-46.
- Pomeshhykova, I. P., Pashhenko, N. O., & Kudimova, O. V. (2016). Stan vlastyvostej uvagy basketbolistiv students'koi' komandy. *Health, sport, rehabilitation*, 2(4), 51-56.
- Pomeshhykova, I. P., Kudimova, O. V., & Kijko O.O. (2017). Vyvchennja stijkosti uvagy basketbolistok na etapi specializovanoi' bazovoi' pidgotovky. *Sportyvni igry*, 2 (10), 49-54.
- Rochnjak, A. Ju. (2017). Struktura ta osoblyvosti psyhichnyh staniv basketbolistiv. *Zagal'na psyhologija, istorija psyhologii'*, (1413), 217.
- Strel'nikova, Je. Ja., Ljahova, T. P., & Pashhenko, N. O. (2013). Liderstvo jak stijke social'no-psyhologichne javyshhe u igrovyyh vyдах sportu. *Problemy y perspektivy razvytyja sportyvnyh ygr y edynoborstv v vysshyh uchebnyh zavedenyjah*, 330.
- Suvorova, T., Moroz, M., & Karabanova, N. (2008). Uvaga jak dynamichna harakterystyka psihologichnoi' pidgotovlenosti gandbol'nyh vorotariv. *Physical education, sports and health culture in modern society*, 3, 337-339.
- Chervona, S. F. (2006). Faktory, obespechivajushhie nadezhnost' vypolnenija shtrafnyh broskov v gandbole. *Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskikh special'nostej*, 1, 45-49.
- Cherevychko, O. G. (2016). Funkcii' pam'jati ta uvagy u studentiv navchal'nogo viddilennja plavannja NTUU «KPI». *Molodyj vchenyj*, 3 (30), 622-625.
- Chucha, N. I. (2016). Vyznachennja rivnja parametriv uvagy studentok–basketbolistok. Mizhnarodna naukovo-praktychna konferencija «Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ja», 240-243.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Помещикова Ірина Петрівна: к. фіз. вих., доцент, Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Помещикова Ирина Петровна: к. физ. восп., доцент, Харьковская государственная академия физической культуры; ул. Клочковская 99, 61058, г. Харьков, Украина

Irina Pomeshchikova: PhD (Physical education and Sport), assistant professor, Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0003-1343-8127>;

E-mail: pomeshikovaip@ukr.net

Кудімова Ольга Владиславівна: Харківський національний медичний університет: пр. Науки 4, Харків, 61022, Україна.

Кудимова Ольга Владиславовна: Харьковский национальный медицинский университет: пр. Науки 4, Харьков, 61022, Украина

Olga Kudimova: Kharkov National Medical University: 4 Nauki Ave., Kharkov, 61022, Ukraine
<http://orcid.org/0000-0003-4100-086X>

E-mail: salamandra.cudimova@yandex.ru

Ломан Сергей Леонидович, Полтавський педагогічний університет ім. В.Г. Короленко: 36000 м. Полтава, вул. Остроградського, 2

Ломан Сергей Леонидович, Полтавский педагогический университет им. В. Короленко: 36000 м. Полтава, ул. Остроградского, 2

Sergey Loman, Poltava Pedagogical University named after. VG Korolenko: 36000 m. Poltava, st. Ostrogradskogo, 2

orcid.org/0000-0003-2524-7563

E-mail: loman-sergei@ukr.net